

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S., a.s.** so sídlom v B., IČO: X., zastúpeného JUDr. O. B., advokátom so sídlom v B., proti odporcovi **I.**, naposledy bytom v B., zastúpenému opatrovníčkou D. S., zamestnankyňou Okresného súdu Bratislava I, **o zaplatenie 541,34 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 17 C 90/2011, v konaní o dovolaní Z. so sídlom v P., IČO: X., zastúpeného JUDr. I. Š., advokátom so sídlom vo S., proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2013 sp. zn. 4 Co 510/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 27. februára 2013 sp. zn. 4 Co 510/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ sa v konaní domáhal, aby odporcovi bola uložená povinnosť zaplatiť mu do 3 dní 541,34 € s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania. Tvrdil, že uvedená suma predstavuje dlh odporcu v právnom vzťahu, ktorý bol založený zmluvou o pripojení – služba Rýchly internet uzavretou 22. apríla 2008 (ďalej len „zmluva o pripojení“).

Procesným úkonom z 3. mája 2012 oznámilo Z. so sídlom v P., IČO: X., zastúpené JUDr. I. Š., advokátom so sídlom vo S. (ďalej len „Z.“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu.

Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo 4. júla 2012 č.k. 17 C 90/2011-87 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní 541,34 € spolu s 8,5 % úrokom

z omeškania zo sumy 209,40 € od 6. septembra 2008 do zaplata a v rovnakej lehote mu nahradiť trovy konania 263,025 €. Konanie v časti príslušenstva pohľadávky vo výške 5,5 % ročne zo sumy 331,94 € zastavil. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktoré preukázali, že odporca neplnil zmluvné povinnosti, ktoré na seba prevzal uzavretím zmluvy o pripojení, neuhrádzal navrhovateľovi faktúry za poskytované služby a vznikla mu aj povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu.

Výroky uvedeného rozsudku, ktorými bolo rozhodnuté o zmluvnej pokute a trovách konania, napadlo Z. odvolaním.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. februára 2013 sp. zn. 4 Co 510/2012 odvolanie Z. odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). V odôvodnení poukázal na § 201 O.s.p. a vyslovil názor, že vedľajší účastník môže podať odvolanie, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Keďže v danej veci o taký prípad nešlo, Z. nebolo oprávnené podať proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podalo Z. dovolanie s tým, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jeho odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, hoci procesné predpoklady pre tento postup neboli dané. Odvolací súd vychádzal z toho, že v danom prípade nejde o vec, v ktorej by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 druhá veta O.s.p.), a z toho vyvodil, že vedľajší účastník nebol oprávnený podať odvolanie. Podľa názoru Z. ale z uvedeného ustanovenia nevyplýva, že by v danej veci bolo osobou neoprávnenou podať odvolanie. Procesný postup odvolacieho súdu mal preto za následok odňatie jeho možnosti konať pred súdom. Z týchto dôvodov Z. žiadalo dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ ani odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadřili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia

dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. V danej veci prípustnosť dovolania podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neprichádza do úvahy, lebo napadnuté nie je uznesenie uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané Z. nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je relevantné tvrdenie dovolateľa o existencii vady uvedenej v tomto ustanovení, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto vade skutočne došlo.

Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. Z. nenamietalo a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Z. v dovolaní namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti odvolateľa pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne jeho odvolanie, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup (viď primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania Z. odvolacím súdom vykazuje znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.).

Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.).

Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.).

V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd nepovažoval vedľajšieho účastníka za osobu oprávnenú podať odvolanie z dôvodu, že z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a odporcom. Oprávnenosť vedľajšieho účastníka podať odvolanie posudzoval podľa § 201 veta druhá O.s.p. interpretujúc toto ustanovenie takým spôsobom, že vedľajší účastník môže podať odvolanie len v prípadoch, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Takýto výklad uvedeného ustanovenia nie je správny.

Právna úprava vedľajšieho účastníctva má v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 93 ods. 1 a 2 O.s.p., spoločné to, že podstatnou podmienkou vedľajšieho účastníctva v konaní je súhlas (hlavného) účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník chce vystupovať. Potreba súhlasu účastníka, ktorý má byť v konaní podporovaný vedľajším účastníkom, vyplýva zo samej podstaty a účelu vedľajšieho účastníctva. Z ustanovenia § 93 O.s.p. nemožno žiadnym spôsobom vyvodit', že by vedľajší účastník mohol v konaní vystupovať napriek nesúhlasu „ním podporovaného“ účastníka; svoj nesúhlas s vedľajším účastníctvom tento účastník nemusí ani odôvodňovať. Je pojmovo vylúčené, aby účastník konania bol pred súdom podporovaný niekým, účasť ktorého v konaní si neželá. To, že niekto chce v konaní pred súdom podporovať (hlavného) účastníka konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, automaticky neznamená, že ním poskytovaná procesná pomoc je hlavnému účastníkovi vítaná, že mu vyhovuje a že s ňou musí za každých okolností súhlasiť. To v plnej miere platí aj vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi, na ktorého sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p. Účel procesnej pomoci v sporovom konaní, ktorú má vedľajší účastník poskytovať (hlavnému) účastníkovi konania, môže byť naplnený, len ak účastník, na strane ktorého chce vedľajší účastník vystupovať, s vedľajším účastníctvom súhlasí. I keď sa určitý subjekt stáva vedľajším účastníkom už v momente, keď súdu dôjde jeho procesný úkon obsahujúci prejav vôle vstúpiť do konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, má bezpochyby účastník konania, ktorého chce vedľajší účastník v konaní podporovať, procesné právo vyjadriť svoj nesúhlas s jeho vstupom do konania. Treba mať totiž na pamäti, že v dôsledku

rovnakých procesných práv a povinností môže vedľajší účastník v procesnom zmysle (i keď len do určitej miery) zasahovať do priebehu konania a ovplyvňovať ho. Účastník konania má preto právo svojím nesúhlasom zabrániť tomu, aby pred súdom na jeho strane v pozícii vedľajšieho účastníka konal ten, koho účasť v konaní si neželá. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového konania by sa jednoznačne priechil vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane účastníka konania, ktorý by bol tomuto účastníkovi nanútený.

Sama skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, bez ďalšieho ešte neznamená, že jej procesný úkon vyjadrujúci túto vôľu vyvoláva vždy ňou sledované právne účinky. Ani samotný status takejto právnickej osoby vyplývajúci z § 93 ods. 2 O.s.p. ešte neznamená, že jej vstup do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky je vždy prípustný.

V zmysle vyššie uvedeného zodpovedá zákonu procesný postup súdu, v rámci ktorého oznámi účastníkom konania, že určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník a vyzve ich, aby sa k tomuto vstupu vyjadrili. Súdom vyzvaní účastníci môžu vyjadriť svoje nesúhlasné stanovisko so vstupom vedľajšieho účastníka do konania.

V danom prípade Z. ako právnická osoba, ktorej hlavnou náplňou činnosti je ochrana práv spotrebiteľa, oznámila, že z vlastného podnetu ako vedľajšia účastníčka vstupuje do konania na strane spotrebiteľa. Z obsahu spisu však nevyplýva, že by súd účastníkov na oboch procesných stranách vyzval, aby sa vyjadrili k procesnému úkonu, ktorým Z. prejavilo vôľu vstúpiť do konania na strane odporcu; postup súdov tak nezodpovedal zákonu a mal v danej veci za následok, že Z. bolo súdmi považované za vedľajšieho účastníka bez toho, aby bolo (právne účinným spôsobom) zisťované a zistené stanovisko odporcu k vstupu Z. do konania.

Pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie Z. ako podané neoprávnenou osobou z toho dôvodu, že nejde o prípad, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.), možno s ním súhlasiť iba potiaľ, že skutočne nejde o taký prípad. To však v preskúmvanej veci nebolo možné považovať za zákonný predpoklad pre postup odvolacieho súdu, ktorý zvolil. S účinnosťou od 1. septembra 2003 ustanovenie § 201 O.s.p. „posilnilo“ postavenie

vedľajšieho účastníka v tých prípadoch, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a (ním podporovaným) vedľajším účastníkom. V týchto prípadoch je právo podať odvolanie vedľajším účastníkom jeho samostatným procesným právom nezávislým od postoja, vôle a úkonov (hlavného) účastníka konania. Zmyslom takej procesnej úpravy je zabrániť tomu, aby vedľajší účastník čelil dôsledkom vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania bez možnosti ovplyvniť výsledok konania aj podaním odvolania proti vôli účastníka konania, ktorého v konaní taký vedľajší účastník podporuje.

Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. zdôrazňuje samostatnosť (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Uvedené ustanovenie v spojení s § 93 O.s.p. nemožno však v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitímácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009 sp. zn. 1 Cdo 59/2009).

Pre rozhodnutie dovolacieho súdu v preskúmvanej veci bolo určujúce, že odvolací súd odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka z dôvodu, ktorý v danom prípade jednoznačne neprichádzal do úvahy.

Skutočnosť, že dôvod odmietnutia odvolania uvedený v napadnutom uznesení nebol ako procesný predpoklad tohto postupu odvolacieho súdu daný, vedie v dovolacom konaní k záveru, že postupom odvolacieho súdu bola Z. odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p).

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie Z. je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 7. novembra 2013

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková